

**Izveštaj vlasti Bosne i Hercegovine po Izjavi delegacije Evropskog
Komiteta za prevenciju torture i nehumanog ili degradirajućeg
tretmana ili kažnjavanja (CPT) u Bosni i Hercegovini – drugi
periodični monitoring**

Nakon druge periodične posjete CPT-a Bosni i Hercegovini u periodu od 20.03. do 30.03.2007. godine i iznijetih završnih opservacija na sastanku sa predstavnicima vlasti Bosne i Hercegovine (resornih ministarstava BiH, entiteta i Brčko Distrikta, Državne granične službe, Državne agencije za istrage i zaštitu) i Ureda ombudsmana Bosne i Hercegovine, od strane delegacije CPT-a dostavljena je Izjava vlastima Bosne i Hercegovine za poduzimanje urgentnih aktivnosti, sprovođenja naloženih mjera, te uvođenja odgovarajućih smjernica i procedura u mjestima gdje su lica mimo svoje volje lišena slobode u Bosni i Hercegovini.

Od strane vlasti Bosne i Hercegovine zatražena je dostava Izveštaja po naloženim mjerama do 31.maja 2007. godine.

Shodno navedenom u daljem tekstu ovog Izveštaja sadržan je tekst pismenih priloga/odgovora predstavnika vlasti Bosne i Hercegovine koji su urađeni krajnje kompetentno i iscrpno, iz kojih razloga Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH u svojstvu koordinatora aktivnosti nije činilo nikakvu intervenciju na sadržaj teksta odgovora dobijenih od nadležnih predstavnika vlasti Bosne i Hercegovine i u istovjetnom sadržaju i obliku tekst odgovora resornih ministarstava entiteta i Ministarstva pravde BiH uvršten je u ovaj Izveštaj vlasti Bosne i Hercegovine.

Sastavni dio ovog Izveštaja vlasti Bosne i Hercegovine je i Izveštaj o ispitivanju okolnosti smrti osuđenika Čabrajić Zvonimira u Kazneno popravnom zavodu Zenica 13.11.2006. godine.

Neovisnu istragu je sprovelo neovisno tijelo sastavljeno od dva ljekara neuropsihijatra i jednog specijaliste traumatske psihologije, na osnovu Odluke ministra Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH.

POLICIJSKE USTANOVE

-Ministarstvo unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine-

Povodom dostavljene izjave delegacije Evropskog Komiteta za prevenciju torture i nehumanog i degradirajućeg tretmana ili kažnjavanja (CPT), Federalno Ministarstvo unutrašnjih poslova poduzelo je slijedeće aktivnosti.

Ministar i direktor su aktom broj.09-04-3-2305 od 27.04.2007.godine upoznali ministre i policijske komesare kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova o sadržaju navedene izjave, odnosno o preliminarnim zapažanjima delegacije CPT-a i iznijeli zahtjev delegacije CPT-a da je potrebno da u svojim ministarstvima daju jasnu poruku da je zlostavljanje pritvorenih osoba protivzakonito i neprofesionalno i da će biti predmet strogih sankcija, zatim da preduzmu odgovarajuće mjere da se u

potpunosti ostvaruju tri osnovna prava osoba koje policija liši slobode, koja su konstatovana u preliminarnim zapažanjima CPT-a i da u policijskim prostorijama za razgovore nema predmeta za koje je delegacija CPT-a tražila da se uklone, te da o tome obavijeste ovo ministarstvo i dostave informacije i komentare kao odgovor na date primjedbe. Takođe je zatraženo od Ministarstva unutrašnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona da obavijesti ovo ministarstvo o preduzetim mjerama ili mjerama koje će se preduzeti da se osposobe dvije ćelije za koje je delegacija CPT-a konstatovala da su još uvijek u lošem stanju.

Direktor Federalne uprave policije dana 27.04.2007. godine uputio je akt broj:09-04-3-2305 Glavnom federalnom tužiocu gosp. Zdravki Kneževiću u kojem ga je upoznao sa preliminarnim zapažanjima delegacije CPT-a, kada je u pitanju fizičko zlostavljanje osoba lišenih slobode, od strane policije.

U aktu je prenesen zahtjev delegacije CPT-a da se glavni tužioci u oba entiteta jasno podsjetite na to da su tužioci pod zakonskom obavezom da istraže sve slučajeve navodnog zlostavljanja. Glavni federalni tužilac je o navedenom obavješten radi informisanja i postupanja, a zamoljen je da nam dostavi informacije i komentare kao odgovor na date primjedbe. Konstatovano je da Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice cijeni da bi bilo korisno da nam se dostave podaci o procesuiranim slučajevima u 2006. u ovoj godini ili koji su u toku, po kojim je postupalo tužilaštvo, a koji se odnose na zlostavljanje osoba lišenih slobode od strane policijskih službenika.

S tim u vezi Federalno tužilaštvo nas je obavijestilo da je zatražilo od svih 10 kantonalnih tužilaštava u Federaciji BiH podatke koji se odnose na procesuiranje slučajeve u 2006. u ovoj godini, po kojima su postupala, a koji se suštinski odnose na zlostavljanje lica lišenih slobode od strane policijskih službenika. O rezultatima ovih provjera će nas naknadno obavijestiti o čemu ćemo vas upoznati. Kada su u pitanju navodi koji se odnose na nekoliko konkretnih slučajeva u kojima su osumnjene osobe fizički ili psihički zlostavljane od strane ovlaštenih službenih osoba iz policije, tužilaštvo cijeni da je potrebno u svakom konkretnom slučaju odmah obavijestiti nadležnog kantonalnog tužioca, pod njegovim nadzorom prikupiti sve informacije koje mogu biti korisne u krivičnom postupku, te po istom tužilaštvu podnijeti izvještaj o počinjenom krivičnom djelu, s obzirom da su tužilaštvo i policija neupitno pod jasnom zakonskom obavezom da istraže sve slučajeve navodnog zlostavljanja. Tužilaštvo je zatražilo da ga obavijestimo o našem postupanju povodom preliminarnih zapažanja Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Takođe je zatraženo da se obavijesti o slučajevima navedenim u informaciji, gdje se spominju osobe koje su zlostavljane od strane policije, a gdje je došlo do obavijesti nadležnom kantonalnom tužilaštvu, koji navodno nije preduzeo bilo kakve zakonske radnje u cilju istraživanja tačnosti navoda o zlostavljanju, kako bi Federalno tužilaštvo provjerilo zakonitost postupanja nadležnih kantonalnih tužioca. Kopiju ove obavijesti dostavit ćemo Federalnom tužilaštvu, sa napomenom da delegacija CPT-a nije navodila u kojim policijskim stanicama i u kojim mjestima je došlo do zlostavljanja, prema njihovim dobivenim informacijama, sa napomenom da je na održanom sastanku sa delegacijom CPT-a, predstavnik MUP-a Republike Srpske postavio pitanje na koju se policijsku stanicu odnosi zlostavljanje o kome govore, kada je od strane šefa delegacije rečeno da se odnosi na Policijsku stanicu Pale.

Direktor Federalne uprave policije dana 27.04.007. godine uputio je akt broj:09-04-3-2305 rukovodiocima organizacionih jedinica Federalne uprave policije u kojem su prenesena preliminarna zapažanja delegacije CPT-a i ocijenjeno potrebnim da se

ponovo istakne da je zlostavljanje pritvorenih osoba protivzakonito i neprofesionalno, te da će svaki slučaj zlostavljanja biti prioritarno procesuiran, a počinioci strogo sankcionisani. Zatraženo je striktno provođenje odredbi Uputstva o postupanju sa osobama lišenih slobode koje je donio direktor pod brojem:09-14-04-7-199 od 22.03.2006.godine i da se obezbijedi da se u potpunosti ostvaruju tri osnovna prava osoba lišenih slobode, koja su konstatovana od strane delegacije CPT-a, te da u policijskim prostorijama za razgovore nema predmeta za koje je delegacija CPT-a tražila da se uklone.

Inače, Federalna uprava policije je obezbijedila da policijski službenici prema osobama lišenim slobode postupaju u skladu sa članom 5. Zakona o krivičnom postupku Federacije BiH, tako da su na maternjem jeziku upoznate o razlozima lišenja slobode, o pravu da uzmu branioca kojeg mogu sami izabrati, da imaju pravo da njihova porodica, konzularni službenik strane države čiji su državljani ili druga osoba koju odrede osobe lišene slobode, budu obavješteni o njihovom lišavanju slobode, kao i da ima pravo pristupa ljekaru od samog početka lišavanja slobode. Uputstvom o postupanju sa osobama lišenim slobode uređen je način prijema osoba lišenih slobode u prostorije za zadržavanje, način njihovog smještaja, zdravstveno higijenski uslovi i ishrana, evidencija i prateća dokumentacija vezano za službenu radnju lišenja slobode, obaveza policijskih službenika i druga pitanja koja se odnose na postupak i ponašanje policijskih službenika u odnosu na osobu lišenu slobode. Stavljeno je u funkciju pet prostorija za smještaj osoba lišenih slobode. Ove prostorije ispunjavaju potrebne standarde za ovu namjenu i imaju video nadzor. Jedinica za profesionalne standarde u okviru svoje nadležnosti vrši inspekcijski nadzor u ovoj oblasti, a nadležna je da postupa po predstavkama osoba lišenih slobode. Do sada nije bilo primjedbi osoba lišenih slobode na rad policijskih službenika Federalne uprave policije.

U vezi izjave šefa delegacije CPT-a o lošem stanju prostorija za zadržavanje Policijske stanice Centar, Policijske uprave Mostar u Mostaru, od strane MUP-a Hercegovačko-neretvanskog kantona obaviješteni smo da je navedeni MUP svjestan materijalnog stanja, objekata i prostorija koje koriste uposlenici, a posebno su svjesni uslovnosti – stanja prostorija za zadržavanje osoba lišenih slobode. U cilju saniranja ovih prostorija još od ranije se otpočelo sa preduzimanjem mjera za njihovo dovođenje u stanje da u istim mogu biti zadržane osobe. Tako su od strane građevinskog inženjera izvršene gotovo sve pripremne radnje za otpočinjanje građevinskih radova (kompletiranje dokumentacije) oko saniranja prostorija za zadržavanje PS Centar-Mostar, ali i prostorija za zadržavanje koje se nalaze u drugim organizacionim jedinicama a koje ne ispunjavaju propisane uslove za boravak osoba lišenih slobode. Obzirom da su primjedbe delegacije CPT-a materijalne prirode, čije rješavanje iziskuje određena novčana sredstva, MUP Hercegovačko-neretvanskog kantona će isto uzeti u prioritet i pristupiti realizaciji odmah po osiguranju potrebnih sredstava.

MUP Kantona Sarajevo je preduzeo potrebne aktivnosti kako bi se preduprijedili i otklonili nedostaci izneseni u preliminarim zapažanjima CPT-a. Ministar i policijski komesar su održali sastanak na kome su istakli važnost zakonitog i profesionalnog postupanja prema osobama lišenih slobode. Tom prilikom je jasno naglašeno da je zlostavljanje protivzakonito i neprofesionalno postupanje što predstavlja krivično djelo i težu povredu službene dužnosti i svi ti slučajevi bit će odmah istraženi i procesuirani. Preduzete su aktivnosti da se iz svih policijskih prostorija za razgovore i zadržavanje odmah uklone svi predmeti, kao što su palica za bejzol, metalne cijevi,

replike pištolja i sl. Data je naredba da se osobama lišenim slobode osigura pravo da o situaciji u kojoj se nalaze obavijeste bliskog srodnika ili nekog drugog, pravo na pristup advokatu i pravo pristupa ljekaru.

Od strane MUP-a Kantona 10. - Livno obaviješteni smo da se u potpunosti poštuju i štite sva prava osoba koje policija liši slobode, posebno tri prava koja se navode u preliminarnim zapažanjima delegacije CPT-a. U službenim prostorijama se ne nalaze predmeti za koje navedena delegacija smatra da im nije mjesto da budu u tim prostorijama. U proteklom periodu preduzimane su potrebne mjere i radnje da se izvrši adaptacija i preuređenje prostorija za zadržavanje osoba lišenih slobode, kako bi se u istim poboljšali uslovi. Navedeno je da je akt Federalne uprave policije o preliminarnim zapažanjima delegacije CPT-a proslijeđen Policijskim stanicama u kantonu u cilju dosljedne primjene propisa.

MUP-a Posavskog kantona nas je obavijestio da je nakon izvršene analize i uvida u propisane evidencije o osobama lišenim slobode, sa zadovoljstvom konstatovano da u njihovom ministarstvu nisu kršena prava osoba lišenih slobode koja im po zakonu pripadaju, niti je bilo zlostavljanja pritvorenih osoba, nezakonitog ili neprofesionalnog ponašanja prema tim osobama. Navedeno ministarstvo će i dalje postupati sa osobama lišenim slobode shodno svojim zakonskim obavezama, pri čemu će dati jasnu poruku o tome svim uposlenicima koji primjenjuju policijska i druga ovlaštenja.

Od strane MUP-a Srednje-bosanskog kantona smo upoznati da se u vezi procedura lišavanja slobode postupa u skladu sa ZKP F BiH, Priručnikom procedura i načela i Uputstvom o postupanju sa osobama lišenih slobode. Prilikom lišenja slobode osobe se obavještavaju o pravima, posebno o tri prava koja se navode u preliminarnim zapažanjima delegacije CPT-a. Odmah su upoznate sve Policijske uprave i Policijske stanice navedenog kantona sa aktom Federalne uprave policije u vezi preliminarnih zapažanja delegacije CPT-a i skrenuta im je pažnja da se i dalje strogo pridržavaju svih procedura prema osobama lišenim slobode, te da će svako kršenje biti strogo sankcionisano.

Nakon dobivanja naše obavijesti o preliminarnim zapažanjima delegacije CPT-a, MUP Bosansko-podrinjskog kantona je istu odmah dostavio šefovima organizacionih jedinica Uprave policije. Policijski komesar je izdao upute da se sa izvještajem upoznaju svi policijski službenici i istim skrene pažnja da je zlostavljanje pritvorenih osoba protivzakonito i neprofesionalno i da će se strogo sankcionisati. Upućen je zahtjev Kabinetu ministra da se dodatno uredi i obezbijede sa svom neophodnom opremom prostorije za zadržavanje u skladu sa demokratskim principima i standardima, što je i urađeno od strane Uprave za administraciju i podršku.

MUP Zeničko-dobojskog kantona nas je obavjestio da je izvršena analiza problematike o postupanju sa osobama lišenim slobode i konstatovano je da u posljednjih nekoliko godina nisu evidentirane pojave ponašanja i postupci koji se navode u preliminarnim zapažanjima delegacije CPT-a. U proteklom periodu preduzimane su određene aktivnosti na edukaciji policijskih službenika u ovoj oblasti. Instrukcijom o ponašanju policijskih službenika i načelima i procedurama demokratskog rada policije regulisano je ponašanje i odnos policijskih službenika prilikom izvršavanja redovnih poslova i zadataka (lišavanje slobode, upotreba sredstava prinude, zadržavanje i sl.). Svako ponašanje koje nije u skladu sa pozitivnim propisima je predmet disciplinske i krivične odgovornosti. U svim organizacionim jedinicama su uvedene evidencije koje se odnose na lišavanje slobode, zadržavanje, upotrebu sredstava prinude i dr. Omogućava se ostvarivanje sva tri prava osoba lišenih slobode, koja su navedena u preliminarnim zapažanjima delegacije CPT-a.

Prostorije za zadržavanje su uglavnom uređene prema propisanim standardima i kriterijima koji su bili postavljeni od strane međunarodnih organizacija i obezbjeđuju siguran boravak, kao i potrebne higijenske uslove. U posljednje vrijeme predmet nadzora nad provođenjem propisa, mjera i radnji su odjeli kriminalističke policije, gdje je jedan od segmenata pregled prostorija, kancelarijski namještaj i dr. u cilju poštivanja propisanih procedura. U organizacionim jedinicama u kojima se nalaze prostorije za zadržavanje zaduženi su policijski službenici koji moraju postupati prema naloženim procedurama u odnosu prema pritvorenim osobama, tako da ta lica uživaju potpunu zaštitu i garantuju im se ljudska prava i nemogu biti predmet zlostavljanja ili bilo kakvog drugog vida torture.

Od strane MUP-a Tuzlanskog kantona smo obavješteni da se na osnovu zapažanja delegacije CPT-a pripremaju dokumenta sa konkretnim nalogima svim Policijskim stanicama i Jedinicama za otkrivanje i sprečavanje kriminaliteta, o načinu postupanja sa osobama lišenim slobode, ukazujući pri tome na zapažanja delegacije CPT-a. Navedeno ministarstvo ima uređene i po propisima prihvatljive četiri prostorije za zadržavanje osoba lišenih slobode. Do sada nije bilo evidentiranih slučajeva zlostavljanja osoba lišenih slobode u navedenim prostorijama, niti u prostorijama u kojim se obavljaju informativni razgovori.

MUP-a Unsko-sanskog kantona nas je informisao da Uprava policije i njene organizacione jedinice u svom sastavu imaju osam prostorija za zadržavanje osoba lišenih slobode, koje su uslovne i funkcionalne u skladu sa Uputstvom o postupanju sa osobama lišenim slobode. Odnos službenika policije prema osobama lišenim slobode, kao i prema osobama koje su zadržane u prostorijama za zadržavanje je korektan i profesionalan. U slučajevima žalbi građana na nehumane postupke i navodno fizičko zlostavljanje provedene su unutrašnje istrage od strane Jedinice za profesionalne standarde, koje su u većini slučajeva ocijenjene kao neosnovane.

U MUP-u Zapadno-hercegovačkog kantona u postupanju sa osobama lišenim slobode primjenjuju se odredbe važećeg ZKP-a i do sada nisu evidentirani slučajevi zloupotrebe tih odredbi. Prostorije za smještaj osoba lišenih slobode su uslovne. Povodom preliminarnih zapažanja delegacije CPT-a, policijski komesar će uputiti akt Policijskim stanicama na području navedenog kantona u kojem će istaći zabranu držanja određenih predmeta, navedenim u zapažanjima CPT-a, u prostorijama gdje se obavljaju razgovori sa osobama lišenim slobode.

- Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske -

Nakon što je dostavljen izvještaj delegacije Evropskog Komiteta za prevenciju torture i nehumanog i degradirajućeg ponašanja ili kažnjavanja, koji sadrži ocjene i zapažanja prilikom posjeta organizacionim jedinicama Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, u cilju otklanjanja uočenih negativnosti u vezi sa postupanjem sa licima koja su lišena slobode, preduzete su sljedeće mjere i radnje:

1. Svim organizacionim jedinicama Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske dostavljen je izvod iz izjave delegacije Evropskog Komiteta za prevenciju torture kako bi se upoznali sa preporukama i komentarima i preduzeli aktivnosti na otklanjanju uočenih nedostataka. Tom prilikom posebno je:
 - 1.1.skrenuta pažnja da svi pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske u odnosu prema licima lišenim slobode, kao i

prilikom ispitivanja osumnjičenog i saslušanja svjedoka moraju postupati u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima, Zakonom o krivičnom postupku i Krivičnim zakonom, te da u cjelini moraju poštovati njihova prava kako je predviđeno međunarodnim konvencijama o zaštiti ljudskih prava i sloboda kao i članom 5. Zakona o krivičnom postupku, a to je: da se na maternjem jeziku ili jeziku koji razumije odmah obavijesti o razlozima lišenja slobode i prije prvog ispitivanja pouči da nije dužno dati iskaz, da ima pravo uzeti branioca kojeg može sam izabrati, kao i o tome da ima pravo da njegova porodica ili drugo lice koje on odredi budu obaviješteni o njegovom lišenju slobode.

- 1.2. svim pripadnicima policije skrenuta pažnja i upozoreni su da će eventualno postupanje suprotno zakonu, kao i prekomjerna i nepotrebna primjena sredstava sile, suprotna pravnim propisima podlijevati disciplinskoj i krivičnoj odgovornosti pripadnika MUP RS.
 - 1.3. ukazano na obavezu da se prilikom lišenja slobode i zadržavanja lica strogo poštuju odredbe Zakona o krivičnom postupku (čl.196. ZKP) i Pravilnika o načinu postupanja sa licima lišenim slobode. Članom 196. Zakona o krivičnom postupku određeno je da policijski organ može lice lišiti slobode ako postoje osnovi sumnje da je to lice počinilo krivično djelo i ako postoji ma koji razlog predviđen u članu 189. , ali je dužan da takvo lice bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 časa sprovede tužiocu. Prilikom dovođenja, policijski organ će obavijestiti tužioca o razlozima i vremenu lišenja slobode. Tužilac je dužan takvo lice ispitati bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 časa i u tom roku odlučiti da li će lice lišeno slobode pustiti na slobodu ili sudiji za prethodni postupak staviti zahtjev za određenje pritvora.
 - 1.4. naloženo da se u narednom periodu posebna pažnja posveti edukaciji pripadnika policije u sprečavanju torture, nehumanog i degradirajućeg tretmana ili kažnjavanja, te da se u vezi sa tim organizuje određena dodatna obuka.
 - 1.5. naloženo da se u narednom vremenu za svako lice lišeno slobode vodi propisana evidencija i popunjavaju dokumenti koji su za to propisani.
 - 1.6. svim organizacionim jedinicama Ministarstva unutrašnjih poslova je naloženo da prostorije za zadržavanje redovno i propisno održavaju u odgovarajućem redu i sa zadovoljavajućim stepenom higijene.
2. Nadležnim službama Ministarstva unutrašnjih poslova u čijoj nadležnosti je kontrola zakonitosti rada organizacionih jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske je naloženo da prilikom obavljanja redovnih i vanrednih kontrola rada posebnu pažnju posvete kontroli zakonitosti postupanja sa licima lišenim slobode, te da tamo gdje uoče kršenje propisa preduzimaju mjere sankcionisanja kako je to propisano zakonom kako bi se pojave torture i nehumanog i degradirajućeg tretmana ili kažnjavanja u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova svele na najmanju moguću mjeru sa težnjom da se u cjelini eliminišu.
 3. Kao što je u izvještaju naloženo, prostorija za zadržavanje u Policijskoj stanici Višegrad nije stavljena u funkciju, a prostorija za zadržavanje u Policijskoj stanici Foča stavljena je van upotrebe do obezbjeđenja

minimalnih uslova koje trebaju ispunjavati. U toku su aktivnosti na rekonstrukciji prostorija za zadržavanje u ovim policijskim stanicama. Urađen je predračun potrebnih finansijskih sredstava i čim se ta sredstva obezbjeđe pristupiće se građevinskoj sanaciji predmetnih prostorija radi dovođenja istih na nivo propisanih uslova i standarda.

- Ministarstvo pravde Federacije Bosne i Hercegovine -

U prilogu Vam dostavljamo slijedeće odgovore – pismene izvještaje koji su zahtjevani od delegacije CPT-a, nakon treće posjete CPT-a Bosni i Hercegovini i iznošenja završnih opservacija :

I. U vezi dijelova izvještaja koji se odnose na posjetu Kazneno popravnom zavodu zatvorenog tipa u Zenici, zatražili smo i dobili izjašnjenje o slijedećem :

1. Kakva su saznanja odgovornih u Kazneno popravnom zavodu zatvorenog tipa u Zenici, o navodnom zlostavljanju disciplinski kažnjenih zatvorenika od strane zatvorskog osoblja (udaraca rukom, nogom, službenom palicom), da li su takvi slučajevi tretirani u skladu sa ZIKS-om i pravilnicima.

Strana 3. stav 2. Izjave Renate Kicker, šefa delegacije CPTa, na sastanku sa predstavnicima vlasi države i entiteta u Sarajevu, 30.03.2007.godine (dalje: Izjave)

Izjašnjenje direktora:

U vezi Vašeg prvog pitanja u smislu postojanja saznanja o navodnom zlostavljanju disciplinski kažnjenih zatvorenika od strane zatvorskog osoblja, te da li su takvi slučajevi tretirani u skladu sa ZIKS-om i pravilnicima mogu da kažem sljedeće.

Do posljednje posjete delegacije CPT-a u ovoj ustanovi postojala je ustaljena praksa da se svaki pojedini slučaj korištenja sredstava prisile prema osuđenim ili pritvorenim licima podvrgne provjeri koja je podrazumijevala da pomoćnik direktora Sektora za poslove osiguranja traži pismene izvještaje službenika zatvorske policije – straže, da iste objedini, te da meni kao direktoru ustanove podnese izvještaj o datoj primjeni sile nad osuđenim/pritvorenim licem. Nakon proučavanja izvještaja koji su u pravilu navodili da je primjena sredstava prisile bila u granicama zakona, tj. u skladu sa ZIKS-om i pravilnicima, a nakon što bih se u to i sam uvjerio čitajući izvještaj, navedeni izvještaj poslao bih Federalnom ministarstvu pravde kao nadređenoj ustanovi. U najvećem broju slučajeva Federalno ministarstvo pravde pismeno bi nam slalo saglasnost, odobrenje za primjenu sredstava prisile u pojedinačnom slučaju čime bi taj slučaj sa aspekta opravdanosti primjene sredstava prinude bio završen.

Nakon posjete delegacije CPT-a, odnosno dobijanja Izjave delegacije u pismenoj formi odmah sam zatražio od pomoćnika direktora Sektora za poslove osiguranja pismeni izvještaj o navodnom zlostavljanju zatvorenika „u disciplinskim ćelijama drugog paviljona ili tokom prebacivanja u njih“ (strana 3. Izjave, pasus II).

Nakon dobijanja navedenog izvještaja (koji Vam šaljem u prilogu) isti sam detaljno proučio te uočio određene nelogičnosti.

Sa jedne strane, svi službenici Sektora za poslove osiguranja u navedenim spisima navode kako je privođenje osuđenika B bilo u skladu sa propisima, odnosno sa minimalnom primjenom sile. Sa druge strane, izjava osuđenog B puna je navoda da je premlaćen od strane pripadnika Sektora za poslove osiguranja. Pismenu izjavu osuđenika B podržava nalaz zatvorskog ljekara po kojem je imenovani, kada se dijagnoze prevedu sa latinskog jezika, zadobio višestruke povrede (krvni podliv u području vanjske ivice lijevog oka, stanje poslije nagnječenja slabina obostrano, krvni podliv i otok u predjelu leđa obostrano, stanje poslije nagnječenja i krvni podliv prednjeg dijela desne natkoljenice).

Izjava drugog osuđenog lica, C, konfuzna je, te u prvoj izjavi govori o fizičkom zlostavljanju dok to u drugoj izjavi demantuje te nije jasno da li je stvarno došlo do fizičkog zlostavljanja, ili ako jeste da li osuđenik to isto pod određenim pritiscima negira.

U navedenoj informaciji nema izjava pripadnika Sektora za poslove osiguranja iz disciplinskog odjeljenja u kojem su se nalazila oba navedena osuđena lica iako po navodima CPT-a eventualna zlostavljanja se dešavaju “ u disciplinskim ćelijama II paviljona ili tokom prebacivanja u njih” (3. strana informacije CPT-a, II pasus) niti pismene izjave medicinskog tehničara koji je navodno pregledao osuđenika B te konstatovao samo ogrebotinu glave (pismeni izvještaj nadzornika Fejzića).

Na osnovu svega gore navedenog, kao rukovodilac ove ustanove, mišljenja sam da postoji mogućnost da su određeni pripadnici Sektora za poslove osiguranja prekoračili svoje službene ovlasti bilo prekomjernom upotrebom fizičke sile, bilo pisanjem neobjektivnih izvještaja.

Predlažem da se zbog ozbiljnosti situacije u kojoj se našla uprava ovog Zavoda, kao i Federalno ministarstvo pravde formira Komisija ispred Federalnog ministarstva pravde koja bi utvrdila da li je u spornom slučaju došlo do kršenja ljudskih prava navedenih osuđenih lica, odnosno eventualnog zlostavljanja tokom obavljanja službe.

Obzirom da mi je od glavnog tužioca kantonalnog tužilaštva Zeničko-dobojskog kantona došao zahtjev u smislu traženja informacije da li sam informiran o zlostavljanju zatvorenika u KPZ Zenica, a u vezi sa posjetom CPT-a, navodim da sam na navedeni zahtjev odgovorio tako što sam glavnom tužiocu poslao predmetnu dokumentaciju koju mi je dostavio pomoćnik direktora Sektora za poslove osiguranja, uz svoj vlastiti komentar navedene dokumentacije. Takođe sam sa glavnim tužiocem održao i sastanak dana 10.05.2007. godine prilikom kojeg sam ga zamolio da obrati posebnu pažnju na ovaj predmet (u prilogu Vam šaljem i dopis glavnom tužiocu u vezi spornog slučaja od 09.05.2007. godine).

Takođe navodim da sam u jednom slučaju, nakon pisma kojeg mi je uputio osuđenik D, pokrenuo disciplinski postupak protiv stražara E, F, G i H koji su navodno fizički maltretirali navedenog osuđenika (u prilogu vam dostavljam kopiju rješenja Disciplinske komisije broj 03/04 od 24.05.2005. godine). Disciplinska komisija utvrdila je da nije bilo fizičkog zlostavljanja u predmetnom slučaju.

2. Da li je Tužilaštvo Federacije BiH (ili neki drugi nadležni istražni organ) provodilo istrage i kakvi su njihovi izvještaji

Strana 3. stav 3. Izjave

Izjašnjenje direktora:

U vezi Vašeg drugog upita - da li je tužilaštvo Federacije BiH ili neki drugi nadležni istražni organ provodilo istrage i kakvi su njihovi izvještaji navodim da je prema mojim saznanjima u samo jednom slučaju Kantonalno tužilaštvo Zeničko-dobojskog kantona provodilo istragu, u slučaju smrti osuđenika J zbog navodnog prekomjernog uzimanja droge. Na sastanku kojeg sam dana 10.05.2007.g. imao sa glavnim tužiocem rečeno mi je da ne mogu dobiti dokumentaciju u vezi navedene istrage obzirom na zakonsku proceduru, ali će glavni tužilac obavijestiti Federalno tužilaštvo o rezultatima navedene istrage. Glavni tužilac mi je tom prilikom saopštio da je istraga o spornom slučaju završena, te da je uzrok smrti trovanje usljed prekomjernog uzimanja droge.

3. Bez obzira što je ovo ministarstvo dobilo prvi izvještaj o smrti osuđenika u medicinskoj samici, da li je neko neovisni organ provodio detaljnu istragu i kakvi su rezultati iste. Posebno se osvrnuti na nedostatak neprestanog nadzora stražara i medicinskog osoblja od momenta ponovnog smještanja u samicu do momenta konstatacije smrti.

Strana 3. stav 4. Izjave

Izjašnjenje direktora:

U vezi Vašeg upita da li je neki neovisni organ provodio detaljnu istragu i kakvi su rezultati iste u vezi smrti osuđenika J u medicinskoj samici zatvora izuzev Tužilaštva Zeničko-dobojskog kantona (navedeno u II pitanju) dana 09.05.2007.g. dolazila je delegacija Državnog ministarstva za ljudska prava predvođena šefom delegacije g-đom Minkom Smajević kojoj je uprava zatvora dala svu predmetnu dokumentaciju i ostale informacije kako bi donijeli svoj sud u navedenom slučaju.

Glede Vašeg zahtjeva u smislu navodnog nedostatka neprestanog nadzora stražara i medicinskog osoblja od momenta ponovnog smještanja u samicu do momenta konstatacije smrti šaljem Vam svu dokumentaciju u vezi spornog slučaja. Iz navedene dokumentacije može se zaključiti da je nakon vođenja imenovanog osuđenika u zeničku bolnicu isti vraćen u zatvor te smješten u zatvorski stacionar. Navedeni osuđenik je u sobi zatvorskog stacionara iščupao infuziju, počeo razbijati, te biti verbalno i fizički agresivan prema osoblju zbog čega je, u smislu opisane destruktivnosti i autodestruktivnosti, premješten u medicinsku samicu disciplinskog odjeljenja II paviljona gdje je bio pod stalnim video - nadzorom, te obilažen u kratkim vremenskim razmacima od strane stražara i medicinskog tehničara. Ipak,

dolazi do naglog pogoršanja zdravstvenog stanja osuđenog J te njegove smrti, i pored brze intervencije stražara i medicinskog tehničara (dostaviti dokumentaciju za J).

4. Navedite sve odredbe pravila koji reguliraju postupke zatvorskog osoblja pri sprečavanju i zaustavljanju sukoba među zatvorenicima, sa posebnim osvrtom na uputstva koje se odnose na upotrebu hemijskih sredstava, te koliko slučajeva takvih intervencija je bilo.

Strana 3. stav 5. Izjave

Izjašnjenje direktora:

U prilogu Vam dostavljam Izvještaj pomoćnika direktora Sektora za poslove osiguranja u kojem su opisana pravila koja reguliraju postupke zatvorskog osoblja pri sprečavanju i zaustavljanju sukoba među zatvorenicima, kao i uputstvo i odredbe koje se odnose na upotrebu hemijskih sredstva i opis slučaja.

5. Navedite slučajeve nasilja među zatvorenicima i posebno slučaj kada je jednom zatvoreniku naređeno da ubije drugog zatvorenika. Koliko ima opasnosti da dođe do ozbiljnog ugrožavanja sigurnosti pojedinih zatvorenika i koje se mjere poduzimaju na otklanjanju takvih sigurnosnih rizika.

Strana 3. stav 2. Izjave

Izjašnjenje direktora:

U prilogu vam dostavljam Izvještaj pomoćnika direktora Sektora za poslove osiguranja u kojem su opisani slučajevi nasilja među zatvorenicima. Nemamo preciznu informaciju u smislu koliko pojedinačnih zatvorenika želi ubiti ili ozlijediti drugih pojedinačnih osuđenika, ali smatram da se ne radi o pojedinačnim slučajevima. Jedan od ozbiljnih razloga zašto ovakvih slučajeva ima u ovoj ustanovi ogleda se u činjenici da je po važećem ZIKS-u ovo jedini zatvor zatvorenog tipa u Federaciji BiH, tako da je proceduralno vrlo teško problematične osuđenike prebaciti u druge zatvore poluotvorenog tipa. Na ovaj problem uprava ovog zatvora ukazivala je mnogo puta tokom posljednjih godina bez značajnijeg efekta.

Drugi veliki problem koji povećava opasnost da dođe do ozbiljnog ugrožavanja sigurnosti pojedinih zatvorenika je stalna pretrpanost zatvora, te kolektivni sistem izdržavanja kazne koji funkcioniše sa relativno niskim stepenom bezbjedonosnog nadzora kako zbog nedovoljnog broja osoblja, te broja i raštrkanosti objekata unutar zatvorskog kruga.

Uprava zatvora pokušava da pojačanim radom zatvorske policije – straže, te pojačanim angažmanom vaspitača i drugog osoblja ovaj problem koliko-toliko drži pod kontrolom u čemu većim dijelom uspijeva, ali problem je progresivne prirode ukoliko ne dođe do značajnijih sistemskih pomaka u zatvorskom sistemu.

6. Da li se tretman osoba koje izvršavaju mjeru obaveznog psihijatrijskog liječenja svodi samo na farmakoterapiju, ili se provode i neke druge osmišljene aktivnosti koje doprinose poboljšanju njihovog zdravstvenog stanja.

Strana 5. stavovi 6. i 7. Izjave

Izjašnjenje direktora:

U vezi vašeg upita u smislu spektra terapije osoba koje izvršavaju mjeru obaveznog psihijatrijskog liječenja smatram da je farmakoterapija praktično jedina terapijska metoda koja se primjenjuje (izuzev obezbjeđenja relativno povoljnog prostora te vremena za šetnju na svježem vazduhu i obavljanja fizičkih aktivnosti na sportskom poligonu prema obezbijedenoj satnici). Razlog ovako nedopustivog tretmana teških duševnih bolesnika koji traje već jedanaest godina, te krajnje neadekvatan i ograničen prostor u kojem su smješteni, uz neadekvatan broj stručnog osoblja (ne postoji ni jedan zaposleni ljekar, psiholog ili socijalni radnik, niti ima dovoljno srednje obrazovanog medicinskog osoblja; postoje samo dva „vanjska“ saradnika neuropsihijatra koja dolaze tri puta sedmično po četiri sata), te nedostatak zainteresiranosti nadležnih struktura da se ovaj problem institucionalno riješi.

- II. U vezi dijelova izvještaja koji se odnose na posjetu Kazneno popravnom zavodu poluotvorenog tipa u Sarajevu, zatražili smo i dobili izjašnjenje o slijedećem :

1. Šta je poduzeto u pogledu otklanjanja nedostataka uočenih od članova delegacije CPT-a, a posebno u vezi stavljanja van upotrebe nekih ćelija za izolaciju.

Strana 4. stav 5. Izjave

Izjašnjenje direktora:

Delegacija CPT-a je prilikom posjete KPZ-u Sarajevo opravdano konstatirala da su materijalni uvjeti u pritvorskoj jedinici veoma loši, te u svojoj Izjavi dala preporuke da se tri sobe (brojevi: 73B, 77 i 80) odmah stave van upotrebe.

Obavještavamo vas da smo na temelju ove preporuke, već poduzeli korake, stavili van funkcije prostori koje je preporučio CPT i pristupili renoviranju istih kako bi ih mogli ponovo staviti u funkciju. S tim u vezi, ističemo potrebu šireg obuhvatanja procesa saniranja uvjeta u objekzu Zavoda, što svakako traži planiranje i ulaganje dodatnih budžetskih sredstava.

Pored ovih kratkih izjašnjenja direktora, priloženo Vam dostavljamo sve priloge i materijale koje smo dobili od kazneno popravnih ustanova u Federaciji BiH, koje su obuhvaćene monitoringom CPT-a.

Obavještavamo Vas da smo odmah nakon što je oficir za vezu BiH sa CPT-om, g-đa Minka Smajević dostavila ovom ministarstvu kopiju Izjave Renate Kicker, šefa delegacije, na kraju treće posjete delegacije Bosni i Hercegovini, i nakon što smo dobili izjašnjenje Kazneno popravnog zavoda zatvorenog tipa u Zenici i Kazneno popravnog zavoda poluotvorenog tipa u Sarajevu, održali smo sastanak sa oficijom za

vezu BiH sa CPT-om, g-đom Minkom Smajević, prezentirali joj iste i dostavili sublimat izjašnjenja, a naknadno i kopije svih priloga.

- Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske -

1) Klinički centar Istočno Sarajevo - Psihijatrijska klinika u Sokocu.

- Na osnovu zaključka Vlade Repbulike Srpske i ranije preuzetih aktivnosti, objekat Vojne bolnice «Podromanija» Sokolac po sanaciji biće namijenjen za specijalnu bolnicu forenzičke psihijatrije, čiji je osnivač Vlada Republike Srpske, a pružaće usluge za potrebe Bosne i Hercegovine.

Na ovaj način uz očekivanje skorašnjeg saniranja riješio bi se na adekvatan način smještaj odjela forenzike, za cijelu Bosnu i Hercegovinu.

- Bolnički restoran Psihijatrijske klinike u Sokocu će se uskoro početi sanirati, jer je obezbijedena potrebna dokumentacija i finansijska sredstva. Raspisan je tender sa rokom od 45 dana za izbor izvođača, a planirani radovi će trajati tri mjeseca.

- Odlukom Psihijatrijske klinike u Sokocu br. 01-118-1/07. od 04.04.2007. godine zabranjuje se upotreba «Policijskih lisica» i naredbom direktora Kliničkog centra broj: 01-307/07 od 09.05.2007. godine osnažuju se ranije naredbe Psihijatrijske klinike u Sokocu br. 01-1045-1/03. od 07.05.2003. godine o uputstvima koja se primjenjuju u postupanju sa pacijentima forenzike, a odnose se na prisilni smještaj u psihijatrijske ustanove, na primjenu sredstava za oduzimanje slobode kretanja i pribjegavanje instrumentima fizičkog sputavanja.

- Na kolegiju ljekara Psihijatrijske klinike u Sokocu od 30.04.2007. godine, zauzet je stav da je obaveza svih ljekara da se u potpunosti ispoštuje propisana procedura dobrovoljne hospitalizacije u skladu sa Zakonom o zaštiti lica sa mentalnim poremećajima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 46/04).

2) Zavod za zaštitu ženske djece i omladine Višegrad

- S obzirom na strukturu korisnika koji se zbrinjavaju u Zavodu od 01.5.2007. godine primljena je u radni odnos jedna negovateljica i jedna servirka time bi se, pored ostalih mjera, smanjilo zlostavljanje između korisnika.

- Vlada Republike Srpske odobrila je sredstva za adaptaciju još dva Paviljona, te na taj način će se stvoriti uslovi za razvrstavanje u posebne kategorije smještaja djece, odraslih i starijih osoba.

- Po usvajanju našeg prijedloga za program vaspitno-obrazovnog rada korisnika čija realizacija podrazumijeva prijem stručnog kadra psihologa, socijalnog radnika i defektologa, poboljšali bi ovaj dio programa, a od 01.05.2007. godine sklopljen je Ugovor sa specijalistom pneumoftiziologom u cilju poboljšanja zdravstvene zaštite.

U toku je realizacija dogovora sa Centrom za socijalni rad Banja Luka u vezi programa razvijanja modela zaštićenog stanovanja što će pretpostavljati adekvatan prostor i rad na osposobljavanju tima koji će biti uključen u ovaj program.

- Zavod će u roku od 30 dana donijeti program za proces radnog osposobljavanja i rekreativne aktivnosti korisnika.

- U vezi smrtnih slučajeva korisnika direktor ustanove je na zahtjev CPT-a svojim rješenjem formirao tročlanu komisiju za ispitivanje istrage o smrti korisnika K i Đ, a komisija će dostaviti resornom Ministarstvu izvještaj u roku od 30 dana.

Međutim, iz kopije dostavljene dokumentacije K liječena je od obostrane plućne tuberkuloze i prema ljekarskom izvještaju o uzroku smrti od 26.05.2005. godine, uzrok smrti je (TBC. Pulm. bill. Insf. resperatoria asfxio, Reterdatio mentalis).

Đ umrla dana 10.06.2006. godine u 20,15 časova (Dg. Ileus paralyticus. Contusio et haematoma hemithoracis lat dex. Bronchopeumonija lat.dex. CMP chr subdecom. Insufficentio cardiorespiratoria Exitus letalis).

- Ministarstvo pravde Republike Srpske -

Na osnovu Izjave delegacije CPT-a, dostavljamo Vam Izvještaj o istrazi o nemirima u Okružnom zatvoru Doboj 28.03.2007.godine. Usmenom naredbom ministra pravde od 28.03.2007.godine, te ovlaštenja iz člana 84. do 88. Zakona o izvršenju krivičnih i prekršajnih sankcija (« Službeni glasnik Republike Srpske « broj 64/01 i 24/04) u vremenu od 28.03. do 02.04. 2007. godine izvršen je vanredni inspeksijski nadzor u Okružnom zatvoru Doboj povodom sukoba zavađenih kriminalnih grupa koji je prerastao u otvorenu pobunu osuđenih lica.

Vanredni inspeksijski nadzor izvršila su ovlaštena službena lica Ministarstva pravde:

- Milutin Tijanić,
- Milan Kosović,
- Duško Šain

U cilju utvrđivanja činjeničnog stanja i izrade izvještaja o pomenutim događajima ovlašćena službena lica su koristila sledeći metod rada: obavljen je razgovor sa Upravnikom zatvora, savjetnikom upravnika, neposrednim izvršiocima zaposlenim u Službi prevaspitanja i Službi obezbjeđenja, izvršen je uvid u kaznenu i medicinsku dokumentaciju, izvršen je obilazak prostorija u kojima spavaju, borave i provode slobodno vrijeme osuđena lica, te prostorije u kojima je došlo do incidenta i koje su tokom pobune oštećene, održan je sastanak sa osuđeničkim kolektivom i obavljen je razgovor sa većim brojem osuđenih lica neposrednih učesnika i očevidaca ovih događaja.

Oko 16, 10 časova, u krugu za šetnju osuđenih lica došlo je do međusobnog sukoba između osuđenika O. i S Na stranu O. stavio se osuđeni H. E. dok se na stranu S. priključila veća grupa osuđenih lica mješovite nacionalne pripadnosti. Obzirom da su se na krugu za šetnju nalazili rekviziti za « bodi-bilding » (metalne šipke) , iste rekvizite su lica u ovom sukobu upotrebila za međusobni obračun. Zbog neravnopravnog odnosa snaga i realne procjene da bi moglo doći do težih posljedica,

pripadnici Službe straže su bez upotrebe sredstava prinude sa mjesta događaja uspjeli izvući O i H.E. i smjestiti ih u kancelariju dežurnog Zatvora. NJima suprostavljena grupa naoružana metalnim i drvenim šipkama, stolicama i PP apartima provalila je vrata koja vode iz Odjeljenja osuđenih ka izlazu iz Zatvora, odnosno ulaza u upravni dio zgrade. Jedna grupa osuđenih lica pokušala je uz stepenice da provali u Odjeljenje istrage ali su zbog metalnih vrata odustali od ove namjere. Nakon provaljivanja grupe osuđenih u ulaz u upravni dio zgrade, O i H.E. su ušli iz kancelarije dežurnog u prostoriju za čuvanje oružja i druge opreme Službe obezbjeđenja i tom prilikom su na vrata navukli metalnu kasu i drvene kasete u kojima su stražari držali naoružanje i opremu prema ličnom zaduženju. O je rukom razvalio drvene kasete iz kojih je uzeo dva pištolja kojom prilikom je povrijedio ruku u predjelu šake. Tako razularenoj masi osuđenih lica zatvorska straža se nije mogla suprotstaviti i vratiti ih na Odjeljenje. Većina osuđenih lica prijeteći stražarima i nazivajući ih pogrdnim riječima tražila je da im predaju pomenutu dvojicu osuđenika. O je, suočen sa realnom opasnošću, ispalio dva hica iz pištolja u pravcu iznad vrata kroz koja su mogla da uđu lica koja ih progone i traže. Tragajući za njima, drugi dio ove grupe je izvršio provaljivanja u skoro sve kancelarije u upravnom dijelu zgrade, kojom prilikom su polupali jedan dio inventara i izvršili razbijanje skoro svih staklenih površina. Nakon ispaljenih hitaca upozorenja od stranepomenutog osuđenika, došlo je do povlačenja svih osuđenih lica u boravišne prostorije na Odjeljenju nastavljajući sa lupanjem i uništavanjem inventara, kojom prilikom su uništene i dvije kamere za video nadzor.

Nakon povlačenja na Odjeljenje, zabarikadirali su ulaz kasetama i krevetima, izvršili provaljivanje otvora za izlaz na tavan a zatim se veći broj lica popeo na krov odakle su dovikivanjem došli u kontakt sa spoljnim svijetom i novinarima. Kao predvodnik ove grupe izdvojio se S., koji je odbio da razgovara sa Upravnikom zatvora i Pomoćnikom ministra za resor izvršenja krivičnih sankcija, izričito zahtijevajući dolazak Ministra i razgovor sa njim.

Odmah nakon izbijanja nereda, obavješten je Centar javne bezbjednosti Doboj koji je preduzeo mjere opkoljavanja Zatvora policijskim snagama i posebnom jedinicom za podršku.

U toku ovih dešavanja, po nagovoru načelnika Službe straže O je predao naoružanje do kojeg se domogao i neopaženo zajedno sa H.E. izveden je u specijalno vozilo kojim su odveženi u Dom zdravlja radi pružanja prve pomoći, potom smješteni u prostorije CJB Doboj, a nakon izvjesnog vremena isti su po naređenju ministra pravde premješteni u Kazneno popravni zavod Banja Luka.

Za vrijeme ovih događanja nije bilo upotrebe sile od strane pripadnika Službe straže, niti je bilo bjekstava, niti pokušaja bjekstva, a četiri osuđena lica su po nalazima ljekara lakše povrijeđena.

Prilikom zadržavanja na krovu osuđenih lica, došlo je do povrede prostora predviđenog za šetnju pritvorenih lica. Lica su se zadržala na krovu zatvora sve do dolaska Ministra pravde, nakon čega su na njegov nagovor napustila krov i sišla na Odjeljenje osuđenih radi razgovora.

Osuđeni S i P. S., kao predstavnici ove grupe razgovarali su sa Ministrom, Pomoćnikom ministra i Upravnikom zatvora kojom prilikom su dogovorili slijedeće:

1. Da se svi osuđeni vrate na Odjeljenje i da se omogući normalno funkcionisanje ustanove,
2. Da prema učesnicima pobune i ovih nereda neće biti preduzimane represivne mjere,

3. Da će ministar formirati komisiju koja će detaljno ispitati uzroke i posljedice ovog događaja na osnovu kojih će biti preduzete mjere i utvrditi eventualnu odgovornost učesnika ove pobune i službenih i osuđenih lica.

Nakon ovih dogovora, osuđena lica su se vratila redovnim aktivnostima, uspostavljen je radni režim sa pojačanim obezbjeđenjem straže i pojačanim vanjskim obezbjeđenjem i straže i policijskih snaga pripadnika CJB Doboj.

Obzirom da je, kako je ranije istaknuto, tokom ove pobune koja je imala rušilački karakter oštećen dio inventara i opreme, da su razbijene skoro sve staklene površine i izvaljena ulazna vrata Upravnik zatvora je odmah preduzeo sve neophodne aktivnosti na saniranju posledica pobune. Zahvaljujući preduzetim radnjama i angažovanju svih zaposlenih u prva dva dana nakon pobune uspostavljen je normalan režim života i rada u Zatvoru. Upravnik zatvora je formirao komisiju kojoj je dat zadatak da utvrdi visinu učinjene štete prilikom pobune.

Tokom rada ovlaštenih službenih lica na utvrđivanju uzroka i posljedica ovih događaja, jedna grupa osuđenih lica je odbijala poslušnost i otežavala normalizovanje funkcionisanja ove zatvorske ustanove. Kako je ova grupa osuđenih lica identifikovana kao glavni organizator i nosilac pobune, u dogovoru sa ministrom pravde pristupilo se razbijanju ove kriminalne grupe putem premještaja u druge kazneno popravne ustanove Republike Srpske (KPZ Banja Luka, KPZ Foča, OZ Bijeljina).

Na dan izbijanja pobune, na izdržavanju kazne zatvora nalazilo se 76 osuđenih lica, od čega više od polovine je upućeno mimo kriterijima predviđenim Pravilnikom o kriterijima za upućivanje osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora.

Među osuđenim koji u ovom zatvoru izdržavaju kaznu zatvora mimo Kriterija su i organizatori pobune - kriminalne grupe koje bi po svim kriterijima trebali biti smješteni u zatvorenim odjeljenjima visokog stepana bezbjednosti, kojih na žalost nema u KPU RS.

Pobuna koja se desila 28.03.2007.godine je bila rušilačkog karaktera, bez pravog motiva i razloga, kojom prilikom je na opremi i inventaru OZ Doboj pričinjena materijalna šteta, koja je prema nalazima komisije koju je formirao Upravnik zatvora, oko 10.000 (deset hiljada) KM.

PRIJEDLOG MJERA

Radnjama koje su opisane u ovom izvještaju došlo je do ozbiljnih povreda ZIKS-a i Pravilnika o kućnom redu za izdržavanje kazne zatvora.

Zbog toga je potrebno sve učesnike pobune disciplinski tretirati u skladu sa Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti osuđenih lica (član 6.tačka 1.pomenutog Pravilnika; «Službeni glasnik RS br.65/04»).

Osuđena lica - organizatori pobune opisanim radnjama počinili su krivično djelo „ pobune osuđenih lica“ kažnjivo po članu 373. KZ RS, pa u skladu sa pomenutim članom, nakon provedenih radnji treba podnijeti izvještaj nadležnom tužilaštvu radi eventualnog pokretanja krivičnog postupka protiv osuđenog lica S. R. i drugih učesnika pobune.

Pucnjima iz pištolja kojih se osuđeno lice O domogao nakon ulaska u oružanu i provaljivanjem kasetu u kojima je čuvano lično naoružanje zatvorske straže koja se nalazila u smjeni, ima elemenata krivičnog djela“ protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine „kaznjivo po članu 402 stav 1. i krivičnog djela „teške krađe „kaznjivog po članu 232 stav 1. tačka 1. KZ RS. Potrebno je ispitati sve ove događaje i podnijeti izvještaj nadležnom tužilaštvu. Pri tome treba imati na umu činjenicu da je O, na nagovor pomoćnika upravnika za bezbjednost mirno predao uzeto naoružanje.

Na kraju treba istaknuti da prilikom pobune, a ni tokom kasnijih dešavanja oko aktivnosti na konsolidaciji stanja nisu upotrebljena sredstva prinude od strane zatvorske straže, iako su se bili stekli zakonom predviđeni uslovi za primjenu ovih sredstava.

Izgradnja Odjeljenja sa maksimalnim obezbjeđenjem i intenzivnim programom postupanja u KPZ Foča

U poslednjih nekoliko godina u kazneno-popravnim ustanovama Republike Srpske na izdržavanju kazne zatvora nalaze se visokorizična osuđena lica koja su van ustanovama i u njima, učestvovala u: otmici osuđenih lica, organizovanju pobuna, masovnim tučama, paljenju zatvorskih prostorija, bjekstvima, nasilničkom ponašanju prema drugim osuđenim licima, nasilničkom ponašanju i onemogućavanju zatvorskih stražara u vršenju svoje dužnosti i drugim oblicima destruktivnog djelovanja i neformalnog organizovanja.

Prilog ovome su podaci o promjeni ranije strukture osuđenih lica i porastu kriminaliteta, tj. povećanom broju istih koji su počinila najteža krivična djela, kao što su: teški slučajevi razbojništva, trgovina drogom ili ljudima, terorizam, ratni zločin, teški oblik ubistva, otmice, ucjene i organizovani krimina.

Ovakva osuđena lica su često dobro organizovana i povezana sa pojedincima u ustanovi u kojoj borave i kriminalnim licima van nje. Po dolasku na izdržavanje kazne oni nastoje da nastave sa takvim ponašanjem. Otuda je u zadnje vrijeme među tim licima registrovana nekoliko masovnih tuča, paljenja prostorija, kao i tuča koja je prerasla u demoliranje zatvorskih prostorija i pobunu.

Na osnovu rada i sagledavanja ove kategorije osuđenih lica, došli smo do saznanja da način njihovog organizovanja, uvezanost i djelovanje, pripada kategoriji izričito rizičnih lica koja su sklona izazivanju incidentnih situacija i ugrožavanju bezbjednosti drugih osuđenih lica, zatvorskih službenika i imovine, pa se KP ustanove kakve su sada u Republici Srpskoj, u kojima je kolektivni sistem izvršenja kazne zatvora, pokazuju neefikasnim i sa aspekta bezbjednosti nesigurnim.

Uvažavajući humane principe rada sa osuđenim licima, koja se sada primjenjuju u KPU Republike Srpske, i koji su zasnovani na najvišim standardima koje preporučuje Vijeće Evrope, a odgovara najvišim zatvorskim standardima u razvijenim zemljama Evrope i šire, mišljenja smo da oni nisu dovoljni i da zahtjevaju drugačiji pristup, organizaciju i sistem rada sa akcentom prije svega na bezbjednost.

Koristeći se iskustvima razvijenih evropskih zemalja u izvršenju kazne zatvora, koje su se već odavno susrele sa ovim problemom, i iskustvima zemalja nastala na području bivše Jugoslavije, sigurni smo da za rješavanje ovog problema, za efikasniji i kvalitetni rad sa osuđenim licima u KPU Republike Srpske, se ukazala potreba izgradnje Odjeljenja sa maksimalnim obezbjeđenjem i intenzivnim

programom postupanja, koje bi bilo tehnički opremljeno svim neophodnim tehničkim sredstvima i pomagalicama i obezbijeđeno zatvorskom straže opremljenom najsavremenijom opremom.

Zbog toga problem nedostatka Odjeljenja sa maksimalnim obezbjeđenjem i intenzivnim programom postupanja u izvršenju krivičnih sankcija u Republici Srpskoj je već odavno sagledan, kao nešto bez čega se «ne može», nešto što je neophodno za uspješno provođenje adekvatnog tretmana visokorizičnih kategorija osuđenih lica.

KPZ Foča i Banjaluka, kao ustanove zatvorenog tipa, u kojima je Zakonom (čl.22 st.5) predviđeno formiranje ovakvog Odjeljenja, ne mogu uspješno provoditi tretman prema ovoj kategoriji osuđenika, a koja predstavljaju opasnost prema drugim osuđenim licima, imovini i zatvorskom osoblju.

Radi toga, Ministar pravde je donio odluku da se Odjeljenje sa maksimalnim obezbjeđenjem i intenzivnim programom postupanja izgradi u KPZ Foča u dijelu postojećeg objekta fabrike namještaja, koji će se adaptirati, dograditi i izdvojiti u posebnu konstruktivnu građevinsku cjelinu po svim standardima za ovakve namjene, sa osnovnim akcentom na njenu bezbjednost.

Za njegovu izgradnju su predviđena finansijska sredstva u iznosu od oko 500 000 KM, a do sada je ministarstvo izdvojilo i doznačilo Zavodu 45 000 KM. Roko izgradnje je kraja avgusta ove godine. Ovo Odjeljenje bi se gradilo potpuno fizički odvojeno od objekata u kojima se nalaze ostala osuđena lica.

Do sada je taj dio objekta, korisne površine 523 m², raspoređen i pripremljen za unutrašnju izgradnju posebnih prostorija, površine 11,5 m², svaka sa mokrim čvorom i WC, kao i prostorima za šetnju površine 640 m². Za Odjeljenje je izrađen idejni projekat na koji je ministarstvo dalo saglasnost. Odjeljenja je predviđeno da primi 30 visokorizičnih osuđenih lica, sa mogućnošću nadogradnje za još toliko prostorija.

Formiranje ovakvog Odjeljenja, opasne i rizične grupe osuđenih lica iz svih KPU Republike Srpske bile bi izdvojene iz ostale zatvorske populacije, što bi smanjilo mogućnost pobuna, pokušaja bjekstva i masovnije nediscipline u istim, rasturanja droge i drugih nedozvoljenih sredstava unutar njih, kao i većeg negativnog uticaja na druge zatvorenike.

Izgradnjom ovakvog Odjeljenja stvorili bi se uslovi za normalniji i sveobuhvatniji rad stručnih lica sa kategorijama osuđenih lica u kolektivnom sistemu izvršenja kazne zatvora.

- Informacija o mjerama koje se poduzimaju da se maloljetna lica na izdržavanju kazne zatvora ne smještaju zajedno sa odraslim osuđenicima -

Član 14 stav 4. Zakona o izvršenju krivičnih i prekršajnih sankcija Republike Srpske («Službeni glasnik RS» br.: 64/01 i 24/04) propisuje da „maloljetna lica izdržavaju kaznu zatvora, u pravilu, odvojeno od punoljetnih lica“, a članom 326 stav 1. tačka. 1. istog zakona je regulisano, da će se do osnivanja i početka rada kazno–popravne ustanove za izvršenje kazne maloljetničkog zatvora, ova sankcija izvršavati u KPZ u Foči.

Trenutno, u okviru ovog Zavoda ne postoji posebno Odjeljenje za izdržavanje kazne maloljetničkog zatvora, tj. ta lica kaznu maloljetničkog zatvora izdržavaju zajedno sa punoljetnim osuđenim licima, što je u svojoj Izjavi konstatovala g. Renate Kiker.

Sada u KPZ Foča kaznu maloljetničkog zatvora izdržavaju četiri lica muškog pola osuđena na kaznu maloljetničkog zatvora smješteni u prostorije Prijemno –

otpusnog odjeljenja, ali su u slobodno vrijeme i za vrijeme rada izloženi raznim negativnim uticajima odraslih osuđenika.

Zatvorski smještaj u Republici Srpskoj je tradicionalno građen u vidu spavaonica (paviljonski sistem gradnje i kasarnski smještaj). Taj sistem gradnje stvara veliki problem kod prilagođavanja Evropskim zatvorskim pravilima koja zahtijevaju da se „ mladim zatvorenicama trebju omogućiti uslovi koji će ih, koliko je moguće, zaštititi od štetnih uticaja, i osigurati im potrebno, svojstveno njihovoj dobi“. Član 28 CPT pravila kaže da „ svi maloljetnici lišeni slobode moraju biti držani u popravnim domovima koji su posebno projektovani za osobe tog životnog uzrasta, te koje nude režim oblikovan prema njihovim potrebama“.

Sadašnji smještajni kapaciteti, za izdržavanje kazne zatvora u KPU Republike Srpske, su popunjeni sa oko 95 %, što znači da, trenutno, Ministarstvo pravde nije u mogućnosti da obezbijedi posebnu Ustanovu, a ni posebno Odeljenje, za smještaj lica osuđenih na kaznu maloljetničkog zatvora u skladu sa nvedenim međunarodnim standardima.

U svojim inspekcijskim izvještajima, inspektori ministarstva pravde, pri kontroli KPZ Foča, a time i izdržavanje kazne maloljetničkog zatvora, konstatovali su da su prostorije u kojim borave lica na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora neuslovne, uz prijedlog da se iznađu i ulože sredstva u razvoj posebnog Odjeljenja unutar kojeg bi se omogućilo odvajanje ove osuđeničke populacije od ostalih osuđenika. Prisutan je problem, da u okviru KPZ Foča ne postoje prostori za izgradnju posebnog Odjeljenja za smještaj ove kategorije osuđenih lica, pa ta rješenja treba tražiti u okviru drugih kazneno-popravnih ustanova Republike Srpske.

Takođe, treba apostrofirati, da dvije trećine KPU Republike Srpske, među kojima i KPZ Foča, rade u istim objektima kao i prije rata, koji su u dosta skromnom stanju, mnogi devasirani u toku rata, pa je bila neophodna njihova adaptacija, prije svega objekata osuđeničkog standarda (poboljšanje uslova smještaja lica lišenih slobode) i tekuće održavanje objekata.

Izgradnja novih i adaptacija postojećih prostora , u KPU Republike Srpske, je nužna kako bi se stvorili uslovi za rad i smještaj lica lišenih slobode tokom boravka u ustanovi, a posebno za lica osuđena na kaznu maloljetničkog zatvora. Ta izgradnja je limitirana skromnim materijalnim sredstvima koja se obezbjeđuju iz Budžeta Republike Srpske, a dijelom i iz vlastitih sredstava KPU.

Zbog toga, je 26.04.2007. godne Ministarstvo pravde Vladi Republike Srpske dostavilo Informaciju o aktuelnim pitanjima funkcionisanja kazneno-popravnih ustanova Republike Srpske u kojima su istaknuti uslovi u kojima se izvršava kazna zatvora i mjera pritvora, sa posebnim akcentom na rešavanje zakonskog smještaja lica osuđenih na kaznu maloljetničkog zatvora kao i primjedbama koje nam je po tom pitanju uputili delegacija CPT-a, i koji su dovoljni da se shvati ozbiljnost situacije u kojoj se nalaze KPU. U cilju poboljšanja uslova smještaja lica lišenih slobode i podizanja izvršenja kazne zatvora na viši nivo, pored ostalih mjera, predloženo je da se u okviru adaptacije i izgradnje objekata za izvršenje kazne zatvora planira izgradnja posebnog Odjeljenja za izdržavanje kazne maloljetničkog zatvora na novodobijenim lokacijama – bivšim vojnim kasarnama - u Okružnom zatvoru Doboj (Šavarlije) ili Okružnom zatvoru Bijeljina (Patkovača).

-Ministarstvo rada i socijalne politike Federacije BiH-

Razmatrajući komentare i preporuke CTP-a koji se odnosi na zbrinjavanje korisnika u ustanovama socijalne zaštite na području Federacije BiH, konkretno ustanove za zbrinjavanje osoba sa posebnim potrebama »Drin« Fojnica, dajemo slijedeće izjašnjenje:

- Pozitivan komentar Komisije CTP-a, da ne postoji fizičko zlostavljanje štičenika

od strane osoblja i da postoji brižan odnos između štičenika i osoblja, veoma je bitan za funkcioniranje ove kao i drugih ustanova socijalne zaštite za zbrinjavanje osoba sa posebnim potrebama, na području Federacije BiH. Na ovaj način pružena je puna satisfakcija uposlenicima ovih ustanova koji su iste održali u funkciji tokom ratnog i poratnog perioda svojim nesebičnim zalaganjem.

- Ujedno uvažavamo preporuku koja se odnosi na potrebu da svi štičenici smješteni u ustanove socijalne zaštite trebaju uživati individualizirani terapijski pristup u životnim i obrazovnim ustanovama, posebno projektovanim za njihovu starosnu grupu, što se posebno odnosi na djecu.

U tom smislu Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u duhu dostizanja regionalnih i međunarodnih standarda i potrebnih reformi u institucionalnom smještaju u Federaciji BiH, u saradnji sa ustanovama socijalne zaštite, u narednom prirodu, ima za cilj unaprijediti sve oblike institucionalnog zbrinjavanja i istovremeno stvoriti pretpostavke za unapređenje vaninstitucionalnih oblika zbrinjavanja.

U sklopu zacrtanih reformskih programa u sferi socijalnog sektora, ovo ministarstvo u budućnosti preferira razvoj alternativnih modela zbrinjavanja i drugih u svijetu prihvaćenih savremenih modela zaštite socijalno ugroženih kategorija, konkretno u ovom slučaju lica sa posebnim potrebama. Ovo se prije svega odnosi na potrebu pružanja materijalne, stručne i savjetodavne podrške porodicama i pružanje potpore lokalnoj zajednici, kako bi se kroz smještaj ove ranjive kategorije u dnevne, poludnevne boravke, zaštitne radionice, rehabilitacione centre, centre za odgoj, obrazovanje i druge alternativne oblike obezbjedilo poštivanje osnovnih ljudskih prava, kao i dječijih prava zagantovanih Konvencijom o pravima djeteta UN.

Ovi modeli usmjereni su na potrebe korisnika i bazirani su na zbrinjavanju u porodici i lokalnoj zajednici, što poboljšava i doprinosi kvalitetnijem životu korisnika i ubrzava preces reforme socijalne zaštite u cjelini i doprinosi deinstitucionalizaciji ustanova za zbrinjavanje osoba sa posebnim potrebama.

Trajno opredjeljenje ovog ministarstva je, da se politika i reforme koje se provode, kreću u pravcu postepenog ukidanja institucionalnog zbrinjavanja i preferiraju drugi, prihvaćeni, alternativni modeli zbrinjavanja u lokalnoj zajednici i porodici. Na ovaj način bi se izvršila lakša integracija osoba sa posebnim potrebama u lokalnu zajednicu i prevazišao u svijetu zastarjeli institucionalni sistem zbrinjavanja u velikim azilantskim centrima.

- Ujedno cijenimo da je utemeljen komentar koji se odnosi na nedostatak odjeljenskog i drugog terapeutskog osoblja kao i postojanje potrebe za kontinuiranom edukacijom svih zaposlenih.

U tom pogledu ovo ministarstvo je pokrenulo aktivnosti vezane za izradu normativa i standarda za rad ustanova socijalne zaštite u skladu sa međunarodnim standardima.

- Što se tiče komentara Komisije koja je ustanovila da je neprihvatljivo da se za dva štićenika u Zavodu »Drin« koriste lanci i katanaci za fiksiranje, te da je potrebno iznaći alternativno rješenje, ovo ministarstvo je tražilo od ustanove »Drin« da se hitno poduzmu potrebne radnje i iznađe alternativno rješenje za nadzor ovih štićenika.

- Delegacija je iznijela zabrinutost odsustva učešća zakonskih staratelja štićenika, te odsustvo nezavisne revizije.

U skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom FBiH, Centar za socijalni rad kao organ starateljstva dužan je radi brige, zaštite, liječenja fizičkog ili mentalnog zdravlja lica zbrinutog u ustanovu, da prati njegov tretman u toj ustanovi.

U tom smislu ovo ministarstvo će po pravu nadzora poduzeti aktivnosti da se ove obaveze organa starateljstva izvršavaju u punoj mjeri, te će sa svoje strane organizovati nezavisnu reviziju sprovođenja tih aktivnosti.

- Što se tiče utemeljene preporuke koja se odnosi na potrebu zakonskog okvira kojim se urađuje pitanje ustanova socijalne zaštite za zbrinjavanje osoba sa posebnim potrebama, informiramo Vas da su u toku aktivnosti donošenja zakona o preuzimanju prava osnivača nad ustanovama socijalne zaštite u Federaciji BiH. U tom smislu je dogovoreno da se Nacrt zakona o preuzimanju prava osnivača nad ustanovama socijalne zaštite u Federaciji BiH uputi ponovo u parlamentarnu proceduru i da Parlament FBiH preuzme pravo i obaveze osnivača nad ovim ustanovama socijalne zaštite.

- Ustanovama socijalne zaštite je ukazano od strane ovog ministarstva na preporuku Komisije u vezi potrebe pokretanja interne istrage kao i nezavisne eksterne istrage prilikom iznenadne smrti osoba koje borave u ustanovam socijalne zaštite, te potrebu primjene svih zakonom predviđenih mjera ukoliko se radi o ovakvim situacijama.

- Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine -

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu, donio je Odluku broj App-11123/04, u predmetu Fikret Hadžić protiv Bosne i Hercegovine, kojom se Bosna i Hercegovine, kroz zaključivanje prijateljske nagodbe, obavezala da Fikret Hadžić i ostali osuđenici-pacijenti prema kojima je izrečena mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja, moraju biti izmješteni u odgovarajući objekat u Bosni i Hercegovini, najkasnije do 30.12.2005. godine.

U cilju implementacije navedene odluke Evropskog suda za ljudska prava, Ministarstvo pravde BiH je do sada preduzelo slijedeće aktivnosti:

1. U skladu sa zaključcima Savjeta ministara, usvojenih na 106. sjednici Savjeta ministara, održanoj 02.02.2006. godine, Ministarstvo pravde BiH je formiralo interresornu grupu sastavljenu od predstavnika: državnog i entitetskih ministarstava pravde, predstavnika Pravosudne komisije Brčko Distrikta, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, Ministarstva finansija i trezora i entitetskih organa nadležnih za socijalnu zaštitu, koja grupa je sačinila izvještaj i dostavila prijedlog zaključaka Savjetu ministara, koji su u najvećem dijelu prihvaćeni, tako da je, kao rezultat tih aktivnosti, došlo i do zaključivanja Memoranduma o razumijevanju i pravnoj pomoći i službenoj saradnji u oblasti izvršenja mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja izrečenih u krivičnom postupku pred sudovima na teritoriji Bosne i Hercegovine, između Ministarstva pravde BiH, Federalnog ministarstva pravde, Ministarstva pravde Republike Srpske i Pravosudne komisije Brčko Distrikta („Službeni glasnik BiH“, broj: 44/06).

U tački 4. Memoranduma predviđeno je da će se sve izrečene mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja od strane bilo kojeg suda u BiH izvršavati u Psihijatrijskoj bolnici u „Podromanija“ u Sokocu.

2. Savjet ministara je na 122. sjednici, održanoj 05. jula 2006. godine, donio Odluku o prihvatanju navedenog Memoranduma.

Ovom odlukom, pored ostalih pitanja, kao što su imenovanje Nadzornog odbora i obezbjeđenje sredstava za sanaciju Psihijatrijske klinike „Podromanije“ Sokolac, te troškova izvršenja mjere bezbjednosti je regulisano u članu 5. odluke, da se za realizaciju ove odluke zadužuje Ministarstvo pravde BiH i Ministarstvo finansija i trezora BiH.

3. Nakon toga, Savjet ministara je, također, na bazi Memoranduma o razumijevanju, na 125. sjednici održanoj 27. jula 2006. godine, donio slijedeće odluke:

- Odluku o formiranju jedinice za implementaciju projekta sanacije Psihijatrijske klinike „Podromanija“ Sokolac, kojom su utvrđeni zadaci jedinice, sastav, finansiranje, rukovođenje jedinicom, izvještavanje o radu i prestanak sa radom;
- Odluku da se za koordinatore realizacije Projekta sanacije Psihijatrijske klinike „Podromanija“ Sokolac, imenuje g-dina Slobodana Ećimovića;
- Odluku o obezbjeđenju inicijalnih sredstava za početak realizacije Projekta sanacije Psihijatrijske klinike „Podromanija“ Sokolac;
- Odluku o imenovanju Nadzornog odbora za kontrolu uloženi sredstava za sanaciju Psihijatrijske klinike „Podromanija“ Sokolac.

4. Dana 08. juna 2006. godine zaključen je Ugovor između Ministarstva pravde BiH, Federalnog ministarstva pravde, Ministarstva pravde Republike Srpske, Pravosudne komisije Brčko Distrikta BiH, o naknadi troškova obaveznog psihijatrijskog liječenja izrečenih u krivičnom postupku od strane Suda BiH, sudova Federacije BiH, sudova Republike Srpske i sudova Brčko Distrikta BiH.

5. Od strane Kliničkog centra u Sarajevu pribavili smo podatke o cijeni koštanja bolesničkog dana na Psihijatrijskoj klinici KC u Sarajevu, a u cilju efikasnije realizacije gore navedenog Ugovora o troškovima. S obzirom da cijena dnevnih troškova izvršenja mjere bezbjednosti, koja je utvrđena u visini od 34,00 KM kako je predviđeno članom 4. Ugovora, nije prihvatljiva za Upravu Psihijatrijske klinike u Sokocu, što se vidi iz dopisa broj: 01-4022-1/06 od 26.06.2006. godine, koji je upućen Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike Sarajevo, pa je na bazi dostavljenih podataka potrebno utvrditi novu realnu cijenu koštanja i u tom pogledu izmijeniti član 4. Ugovora.

6. Od strane Psihijatrijske klinike u Sokocu, aktom broj: 013544-1/06 od 14.09.2006. godine, dostavljena nam je informacija o smještajnim kapacitetima, uslovima, kadrovskoj i tehničkoj osposobljenosti te ustanove, kao i o broju pacijenata u Sudskom psihijatrijskom odjeljenju Psihijatrijske klinike u Sokocu. Iz ove informacije vidljivo je da ta ustanova trenutno nije u situaciji da prihvati lica na zbrinjavanje koja se sada nalaze na Psihijatrijskom odjeljenju KPZ Zenica.

7. Rješenjem ministra pravde BiH, imenovana je Komisija za primopredaju objekta bivše bolnice GŠ VRS, između VMC Sokolac i Ministarstva pravde BiH, koji je u vezi s tim, upućen zahtjev Ministarstvu odbrane BiH, radi izdavanja naredbe o iseljavanju i određivanju termina za obavljanje primopredaje.

Od strane koordinatora za Projekat sanacije objekta Psihijatrijske klinike „Podromanija“ Sokolac, upoznati smo da je urađena projektna dokumentacija, te da su u toku aktivnosti oko raspisivanja tendera za izvođača radova.

8. Imajući u vidu predmetne obaveze, Ministarstvo pravde BiH je zakazalo sastanak 16.04.2007. godine u prostorijama Opštine Sokolac na koji su pozvani svi relevantni predstavnici entitetskih ministarstava u cilju sagledavanja imovinsko-pravnih odnosa vezanih za budući projekat i objekat koji se nalazi na području navedene opštine i rješavanja pitanja budućeg titulara navedenog objekta, od čijeg rješenja zavisi da li će se projekat izgradnje Psihijatrijske klinike voditi na nivou BiH ili na nivou entiteta.

9. U tom pravcu dostavljena je i Informacija Ministarstva pravde BiH od 23.04.2007. godine svim učesnicima sastanka i posebno zatražena povratna informacija od Ministarstva pravde RS, Ministarstva zdravlja RS, načelnika opštine Sokolac, da preko Vlade Republike Srpske obavijeste ovo ministarstvo da li žele navedeni objekat prenijeti u vlasništvo BiH, kako bi bilo omogućeno vođenje navedenog projekta na nivou BiH ili navedenu imovinu namjeravaju zadržati na nivou entiteta čime bi, u takvim okolnostima, Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo pravde RS mogli biti budući nosioci projekta izgradnje psihijatrijske klinike;

10. Zvanični izvještaj delegacije Evropskog komiteta uručen je učesnicima sastanka, dana 26.04.2007. godine, koji je održan u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH;

11. Imajući u vidu navode dostavljane Izjave šefa delegacije Evropskog komiteta, Ministarstvo pravde BiH je dana 09.05.2007. godine dostavilo zahtjeve Federalnom ministarstvu pravde i Ministarstvu pravde RS, naglašavajući njihove obaveze za dostavljanje izvještaja u pogledu uočenih nepravilnosti ili primjedbi navedenih u Izjavi, kao i tom prilikom zatražili da se osim delegaciji Evropskog komiteta traženi izvještaj dostavi i Ministarstvu pravde BiH, sa rokom do 25.05.2007. godine, obzirom da je krajnji rok dostavljanja izvještaja 31.05.2007. godine;

12. Također, dana 09.05.2007. godine Ministarstvo pravde BiH poslalo je Izjavu šefa delegacije Evropskog komiteta, sa dopisom, Ministarstvu sigurnosti BiH, naglašavajući posebno na obaveze entitetskih policijskih struktura u davanju odgovora na uočene primjedbe ili nedostatke ili neprimjerena ponašanja policijskih organa i tražeći koordinaciju Ministarstva sigurnosti BiH u izvršenju gore navedenih obaveza;

13. Ministarstvo pravde BiH je dana 09.05.2007. godine dostavilo Izvještaj o aktivnostima ovog ministarstva, vezanu za projekat moguće izgradnje psihijatrijske klinike i isti dostavili Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice, u cilju daljeg kompletiranja svih izvještaja od strane navedenog ministarstva i dostavljanja istog delegaciji Evropskog komiteta;

14. Do dana sačinjavanja ove informacije Ministarstvu pravde BiH još uvijek nije dostavljen zvaničan odgovor nadležnih ministarstava Republike Srpske u pogledu rješavanja imovinsko-pravnog pitanja, odnosno pitanja vlasništva i titulara na objektu koji se nalazi na području opštine Sokolac, iz kojeg razloga je od strane Ministarstva pravde BiH upućena urgencija za dostavljanje traženog odgovora najdalje do 30.05.2007. godine.

Iz prednje informacije proizilazi da je Ministarstvo pravde BiH ispunilo sve svoje obaveze koje su proizilazile iz Izjave šefa delegacije Evropskog komiteta i da je preostala samo obaveza da se Evropski komitet dodatno obavijesti o zauzetom stavu i odluci Vlade Republike Srpske vezano za imovinsko-pravne odnose u pogledu predmetnog objekta.